

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

בבבליה בעי דלודי ליה. מה שפירש רש"י כיון דחשד אממונא היכי נשבע נימנא מגו דחשד אממונא חשד לשבועתא ומשני דמשמטי ולא חשד ועל זה תימה דהא מסיק לקמן (דף טו.) דחשד אממונא לא חשד לשבועתא ואין לומר דהיינו מדרבנן לפי שראו שהיתה שבועה חמורה עליהם אבל מדאורייתא חשוד לזה חשוד לזה דהא לקמן מייתי מרב נחמן דמשביעין אותו שלש שבועות וחמד מהן שלא שלחתי זו יד ומשמע בהגזל קמא (ב"ק דף קו: ושם) דהוי דאורייתא וכן נבסבא דר' אבא (שבועות דף לב:)

משמע דאי אמר לא חשדתי הוה נשבע להכחיש את העד שבועה דאורייתא מדאמר ממוך שאינו יכול לישבע משלם דלשבועה דרבנן לא אמר הכי לכן וי"ל ובבבליה בעי דלודי ליה כלומר מאחר דלין מעיז א"כ אמת הוא שאין חייב לו יומר ולמה ישבע יחא נאמן נמנו דאי בעי כופר הכל ומשני דלין זה העוה דלשתמוטי קמשמטי ואם תאמר כופר הכל נמי אשתמוטי קא משמטי ואינו העוה דלחמרי' צפ' שבועת היינין (שבועות דף קמ:)

אמר רב נחמן כופר הכל משביעין אותו שבועת היסט משום חוקה דלין אדם מובע אלא א"כ יש לו עליו ופרקי דרביה אין אדם מעיז פניו צפני צ"ח ומשני אשתמוטי קא משמטי וי"ל דמ"מ העוה יש ויתר כופר הכל מנכופר חזי וליכא מגו: **אבל** העדא עדים עדימא צ"מ. כל כך משמטיא כיון שפטר הכל אימנא כיון דחשוד הוא לגזול חשוד נמי אשבעתא קמ"ל ק"ו דלא הו גזן צהי דלשתמוטי קא משמטי דהכופר נמנוהו כשר לעדות ואע"ג דלחמרי' לקמן (דף טו.) דלא אמרינן מגו דחשדי כו' מ"מ גס התנא אשמעינן דלא אמרינן מק"ו מפיו ועד אחד ואם תאמר אמאי אטריך לטעמא דלשתמוטי לימנא חי ללא ק"ו ה"ל

הואך זו חמורה מזו דהא אע"פ שהוראת פיו מחייבו ממוך דקיל הוראת בע"ד כק' עדים דמי איני מחייבו קנס דקיל מודה בקנס פטור הוראתו במקצת הטענה מחייבו שבוע' העדא עדים משחייבו קנס איני לאחת מאלה והתורה אשר חטא עליה והביא את אשמו לה' וגו'. תאמר בעדי' (שפיערין) עליו שחטא את מחייבו אותו קרבן לפה שאם ירצה אמר מוד הייתי ואין קרבן למיזר ואם יודה להם כי שגג הייתי בהוראתו מחייבו ולא בעדי' דהיינו דהיינו לא קשית דרי' חייא ברי' ר"מ דאמר עדים מחייבין אותו קרבן בכריתות (פ' ד' מהוסיף כפרה) אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי ר"מ מחייב א"י מאיר אם הביאורו ב' לירי מיתה חמורה לא יביאורו לירי קרבן הקל אמרו לו זה אומר לומר מוד הייתי כלומר מה תועיל עדותם אם ירצה לומר מוד הייתי וכי יחוד לפרך פירכא אחריתי מה לפי שכן אינו בהכחשה ובהומה כלומר אם יודה שליחית מלפני מנה כיום פלוגי במקום פלוגי וביבואו עדים ויעירו כי שם היינו עמך בן ביום באותו מקום שאמרת ולא ליתת אתה מטנא כלום אחי הוא שלהו או אם יאמרו לו אותו היום היית עמו במקום פלוגי הוהו עמו המקום יותר מהחייב יום והוא מכחישו דכל כי האי גונא אמרי' הודאת בע"ד כמאה עדים ואין העדים יכולין להכחישו ולא להורמו ולפיקי כשמודה מקצת הטענה חייב תאמר בעדים משמע בהכחשה ובהומה נמשא כח העדים פחות מהודאת פיו כך בחיוב שבועה כח העדים פחות הוא מהודאת פיו. ונראה זה הק"ו ודורנו לפרך דרך אחרת. ומה עד א שאין מחייבו אותו מחייבו שבועה שאומר לא יקום עד אחד באיש לכל עק וגו' ודרשתי ליה לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קא אבל קא הוא לשבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שחייבוהו שבועה. ודחי' מה לעד א' שכן על מה שהעיד הוא נשבע וכו'.

רבינו חננאל

הואך זו חמורה מזו דהא אע"פ שהוראת פיו מחייבו ממוך דקיל הוראת בע"ד כק' עדים דמי איני מחייבו קנס דקיל מודה בקנס פטור הוראתו במקצת הטענה מחייבו שבוע' העדא עדים משחייבו קנס איני לאחת מאלה והתורה אשר חטא עליה והביא את אשמו לה' וגו'. תאמר בעדי' (שפיערין) עליו שחטא את מחייבו אותו קרבן לפה שאם ירצה אמר מוד הייתי ואין קרבן למיזר ואם יודה להם כי שגג הייתי בהוראתו מחייבו ולא בעדי' דהיינו דהיינו לא קשית דרי' חייא ברי' ר"מ דאמר עדים מחייבין אותו קרבן בכריתות (פ' ד' מהוסיף כפרה) אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי ר"מ מחייב א"י מאיר אם הביאורו ב' לירי מיתה חמורה לא יביאורו לירי קרבן הקל אמרו לו זה אומר לומר מוד הייתי כלומר מה תועיל עדותם אם ירצה לומר מוד הייתי וכי יחוד לפרך פירכא אחריתי מה לפי שכן אינו בהכחשה ובהומה כלומר אם יודה שליחית מלפני מנה כיום פלוגי במקום פלוגי וביבואו עדים ויעירו כי שם היינו עמך בן ביום באותו מקום שאמרת ולא ליתת אתה מטנא כלום אחי הוא שלהו או אם יאמרו לו אותו היום היית עמו במקום פלוגי הוהו עמו המקום יותר מהחייב יום והוא מכחישו דכל כי האי גונא אמרי' הודאת בע"ד כמאה עדים ואין העדים יכולין להכחישו ולא להורמו ולפיקי כשמודה מקצת הטענה חייב תאמר בעדים משמע בהכחשה ובהומה נמשא כח העדים פחות מהודאת פיו כך בחיוב שבועה כח העדים פחות הוא מהודאת פיו. ונראה זה הק"ו ודורנו לפרך דרך אחרת. ומה עד א שאין מחייבו אותו מחייבו שבועה שאומר לא יקום עד אחד באיש לכל עק וגו' ודרשתי ליה לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קא אבל קא הוא לשבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שחייבוהו שבועה. ודחי' מה לעד א' שכן על מה שהעיד הוא נשבע וכו'.

והאי בבבליה בעי דלודי ליה והאי דלא אורי אשתמוטי הוא דקא מישתמט מיניה סבר עד דהוו לי זוזי ופרענא ליה ואמר רחמנא רמי שבועה עליה כי היכי דלודי ליה בבבליה אבל העדא עדים דליכא למימר הכי אימא לא קמ"ל ק"ו ומאי ק"ו ומה פיו שאין מחייבו ממוך מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שמחייבו אותו שבועה ופיו אין מחייבו ממוך והאי ה"ה הוראת בעל דין כמאה עדים דמי ומאי ממוך קנס ומה פיו בשאין מחייבו קנס מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לפיו שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים שאין מחייבין אותו קרבן הא לא קשיא רבי חייא כרבי מאיר סבירא ליה דאמר עדים מחייבין אותו קרבן מק"ו ד' דנתן אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי רבי מאיר מחייב וחכמים פוטרים אמר רבי מאיר אם הביאורו שנים לירי מיתה חמורה לא יביאורו לירי קרבן הקל אמרו לו מה אם ירצה לומר מוד הייתי יפטר אלא מה לפיו שכן מחייבו אותו היינו קרבן אלא מה לפיו שכן מחייבו חומש הא לא קשיא רבי חייא כרבי מאיר סבירא ליה כי היכי דמחייב ליה קרבן מק"ו מחייב ליה חומש מקל וחומר אלא מה לפיו שישנן בהכחשה ובהומה **אלא** **אתאי מעד אחד** ומה עד אחד שאין מחייבו ממוך מחייבו שבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שמחייבין אותו שבועה מה לעד אחד שכן על מה שהוא מעיד הוא נשבע תאמר

הואך זו חמורה מזו דהא אע"פ שהוראת פיו מחייבו ממוך דקיל הוראת בע"ד כק' עדים דמי איני מחייבו קנס דקיל מודה בקנס פטור הוראתו במקצת הטענה מחייבו שבוע' העדא עדים משחייבו קנס איני לאחת מאלה והתורה אשר חטא עליה והביא את אשמו לה' וגו'. תאמר בעדי' (שפיערין) עליו שחטא את מחייבו אותו קרבן לפה שאם ירצה אמר מוד הייתי ואין קרבן למיזר ואם יודה להם כי שגג הייתי בהוראתו מחייבו ולא בעדי' דהיינו דהיינו לא קשית דרי' חייא ברי' ר"מ דאמר עדים מחייבין אותו קרבן בכריתות (פ' ד' מהוסיף כפרה) אמרו לו שנים אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי ר"מ מחייב א"י מאיר אם הביאורו ב' לירי מיתה חמורה לא יביאורו לירי קרבן הקל אמרו לו זה אומר לומר מוד הייתי כלומר מה תועיל עדותם אם ירצה לומר מוד הייתי וכי יחוד לפרך פירכא אחריתי מה לפי שכן אינו בהכחשה ובהומה כלומר אם יודה שליחית מלפני מנה כיום פלוגי במקום פלוגי וביבואו עדים ויעירו כי שם היינו עמך בן ביום באותו מקום שאמרת ולא ליתת אתה מטנא כלום אחי הוא שלהו או אם יאמרו לו אותו היום היית עמו במקום פלוגי הוהו עמו המקום יותר מהחייב יום והוא מכחישו דכל כי האי גונא אמרי' הודאת בע"ד כמאה עדים ואין העדים יכולין להכחישו ולא להורמו ולפיקי כשמודה מקצת הטענה חייב תאמר בעדים משמע בהכחשה ובהומה נמשא כח העדים פחות מהודאת פיו כך בחיוב שבועה כח העדים פחות הוא מהודאת פיו. ונראה זה הק"ו ודורנו לפרך דרך אחרת. ומה עד א שאין מחייבו אותו מחייבו שבועה שאומר לא יקום עד אחד באיש לכל עק וגו' ודרשתי ליה לכל עון ולכל חטאת הוא דאינו קא אבל קא הוא לשבועה עדים שמחייבין אותו ממוך אינו דין שחייבוהו שבועה. ודחי' מה לעד א' שכן על מה שהעיד הוא נשבע וכו'.

הודאת פיו גדולה מהעדלת עדים משום שכן אינו בהכחשה ובהומה דכפרת נמי הוה ליה למפרך מה לפי שחשדתי וי"ל דלכא דלחא לפרושי דהודאת פיו גדולה מהעדלת עדים ניחא למנקט לקמן לסתור ק"ו שכן דרך הגמרא למפרך פירכא על קל וחומר ולא מסביר לך לא מייתי לקמן סברא דמשמטי: **מה** צפוי שכן מחייבו קרבן תאמר בעדים כו'. פי' שכן מחייבו קרבן אפילו העדים מכחישין אותו וחומרים לאו חלב הוה אלא שומן דאי אין העדים מכחישין אותו היכי קאמר תאמר בעדים כו' עדים נמי מחייבין אותו קרבן אס אינו מכחישין ואפילו עד אחד אס אינו מכחישין מחייבו קרבן וזאת הסוגיא סוגרת כלשנא דפרק אהרן לו (בכריתות דף יב.) דמפרש טעמיהו דרבנן דלקמן דלמרו לו אכלת חלב והוא אומר לא אכלתי דפטור משום דאדם נאמן על עצמו יותר ממאה איש ולכן פיו מחייבו קרבן אפילו עדים מכחישין אותו ומיירי דכשאמר לא מחייב קרבן אס מכחישין דלא ידך לישנא דמפרש טעמיהו דרבנן דמתרך דיבוריה ואמר דלא אכלתי שוגג אלא מוד ומיירי דכשאמר לא אכלתי לא צדקו אותו היאך היה דעתו אצל להכחיש העדים אינו נאמן א"כ חשיבי עדים מפיו שכן חייבוהו קרבן אפי' מכחישין אותו לא מחייב עלמא קרבן אס הו מכחישין אותו ואפי' כרבנן: **רבי** חייא ברי' ר"מ סבירא ליה. וא"ת א"כ נימנא ק"ו דר"מ אס הביאורו לירי מיתה לא יביאורו לירי שבועה עליה לירי מיתה לירי מיתה שכן על מה שהן מעדיין הוא מת תאמר גבי שבועה שעל מה שהוא כופר הוא נשבע כדלחמרי' לקמן: **מה** אס ירצה לומר מוד הייתי. ללישנא דאדם נאמן על עצמו יותר מק' עדים הא אס ירצה לומר לדבריו דר"מ קאמרי' (בדלחמרי') [בדלחמרי'] צפרק אמרו לו (שם דף יב.) ושם דלחמרי' לישנא טעמא דנפשייהו קאמרי ואין לפרש ומה אס ירצה לומר כו' שיהא נאמן לומר לא אכלתי מגו דאי בעי אמר מוד הייתי דהא מגו צמקוס עדים הוא אלא כלומר אף מה שאמר לא אכלתי יכול לתרך דבריו ולומר לא אכלתי שוגג אלא מוד ומיירי דכשאמר לא אכלתי לא צדקו אותו אף היה דעתו ולצפוק אומר שמוד היה וסברי רבנן דמה שאמר לא אכלתי כך היה דעתו שלא אכל שוגג אלא מוד ולר"מ אע"פ שלצפוק אמר מוד הייתי אין צרך כלום דחי' אמר (במורה כהניס) אמר רבי מאיר אס נתחלה אמר מוד הייתי שומעין לו אס היה דן עמו כל היום ובאחרונה אמר מוד הייתי אין שומעין לו ואם תאמר והיאך נאמן לומר מוד הייתי הא אין אדם משיב עמו רשע כדלחמרי' צפ' דקטרידן (דף ע: ושם) גבי פלוגי רבנני לרזוני וי"ל דלין נאמן לפסול עצמו אצל הכא עושה חשונה ואינו רואה להביא חולין לעזרה:

אשם היינו קרבן. דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו אשם תימנא דכמתני' דד' שומרין (שבועות דף מט.) ושם תנן היכן שזרי נגנב משביעין אפי' ואמר אמר והעדים מעידים אותו שאלנו משלם כפל הודה מעלמא משלם קרן וחומש ואשם אצל על פי עדים אין משלם חומש ואשם וכן תנן צפרק הגזול קמא (ב"ק דף קט.) ומוקי לה בצפרק הגזול קמא א"כ כר"מ וי"ל דסוגיא דהכא דלרבי מאיר עדים מחייבין אותו אשם לא יעמיד ההיא משנה כר"מ אלא כדבעי לאוקמה התם כשאלנו טריפה וההיא סוגיא דהתם דסבר דלרבי מאיר עדים לא מחייבין אשם משום דגבי אשם כתיב והתודה ל"א סבר כסוגיא דהכא דלחמרי' היינו קרבן ויליף צמה הלך מפיו ועד אחד דלמסקי הכא: עד

(א) וסופתא פ"א קדושין סה: גיעין מ: סד. (ב) ימות פו: כריתות א"ל: (ג) שמות כב: (ד) ע"י כריתות וי: (ה) ומחשע אופן כ"ל: (ו) כריתות א"ל: (ז) מפרש ועיין ד"ה, ט: (ח) דף ק"ו:

הגהות הב"ח
(א) רש"י ד"ה עדים וכו' אס מכחישין דלמדי או הודע כ"ל יתיב אותו נמק:

מוסף רש"י

והאי בבבליה בעי דלודי ליה. וי' תימנא לא נשבעה לשאלא דמגו דחשוד אממונא חשוד נמי אשבעתא, אממונא לא חשוד מדלא כפרה בבבליה דהא כי אורי פלגנא בבבליה נמי בעי דלודי והאי דלא לירי ליה לאו דלעמא למינולי, אלא אשתמוטי אשתמוטי לחיוי השתא גיסי' וכו'. הודאת בעל דין כמאה עדים דמי. דכתיב (שמות כג) אשר יאמר כי הוא זה, הרי שמעך על מקלט הודאתו קדושו שיה' אם הביאורו שנים לירי מיתה חמורה. נטון אס העידו צו שברג את הנפש (בכריתות יא.) מה אם ירצה לומר מוד הייתי. הרי זו נאמן לפטור עצמו מקרבן. דלין עדים מנו להכחשו כחא. הלכך אי אכר נמי לא אכלתי נאמן (בכריתות פו.) לא היה רואה יכול לומר מוד היה ומוד פטור (בכריתות יא.)

שנים אוחזין פרק ראשון בבא מציעא

ד.

עין משפט
ג' מצוה

(א) וקדושי ה' תה' ויזני
(ב) ולקמן ה' ז' ז' ז' ז' ז'
(ג) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ד) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ה) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ו) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ז) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ח) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני
(ט) ויזני ויזני ויזני ויזני ויזני

הגרות הב"ח

(ב) נ' דלן סהדי להאי
אן סהדי להאי ואפילו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הצד וכו' וכו'
הכל יזכה. עין משפט
מהרי"ל ח"א כ"ג ג' ד'
טו ע"א ונמשכות פנים
מארות ח"ג סימן קסט:

הגרות הגר"א

[א] רש"י ד"ה והלך לא
הולאמיס כו'. י"ג אכל
הר"ן מולן ע"ז ומכח
דאם מלו להולאמיס כמנה
דחוקא בפקדון הר"ן כ'
(ועמ"ס ריב"ז נתיב ס'
פ"ו ס"ק י"ו: [ב] תוס'
ד"ה ונאמר כו'. אף קשה
כ"י י"ג והר"ם משיב
ללא משום הולאמיס משיב
ליה ממתיב דהאי ממתיב
אן כה הולאמיס כלל אלא
דכ"ז שמש דמותר בהיק'
ס"ל דמחמתו כדו כמחן
דנקט לכו לאילו ככ"ז כמחן
והא ממתיב דכ"ז ומחמתו
לחוק למייד לאילו ככ"ז
מחן ואין כלן שטתה
דמתיב וע"ל ר' ה' ה"ל
כש"י ד"ה והלך שמש
ככל מקום כ"י דחוקא
נפקדון הר"ן כ' (ועמ"ס
סס נ"ק פ"א):

רבינו חננאל

אלא חייב מגלגול שבועה
דעד אחד ונדחה גם
זה ואיתנין לרביה מבי
ועד אחת. ואמר ר' ה' ה'
מה פיו שאין מחייבו
קנס מחייבו שבועה עדים
שמחייבו אוחזין קנס לא
כל שכן. ופרקינן מה לפיו
שכן אינו בהכחשה כמו
שפירשו למעלה. עד אחד
יזכיר שכן ישנו בהכחשה
ומחייבו שבתיה. מה לעד
אחד שכן על מה שהעיד
עליו הוא נשבע תאמר
בעדים ששלם שכן
הוא נשבע פיו יזכיר
שמשלם בכמה שהורה
ונשבע על מה שכפר וחזר
הדין וכו'. ופרקינן מה
להעד הוה שבתין שכן
לא החזיק כפרן פ"י אם
כפר הלא והעיד עליו
עד אחד לא החזיק כפרן
שאמר לא יקום עד אחד
באיש וגו'. וכן אם כפר
וחזר הוה לא החזיק
כפרן כדאמר רבא
אדם קרוב אלע צעמו
ואין אדם משיב עצמו
רשע תאמר בעדים שאם
כפר ובא עדים והעידו
עליו (שחיב) שהחזיק
כפרן ונפסל. ודח"ל ליה
הכי וכו' שכן כפר בבליה
ונפסל והאמר ר' חסדא
הכופר במלוה כשר לעדות
והא דר' חייא מלוה היא
ונדחיה זו הפריבא. וחזרנו
בדאמיה למעלה. עד אחד
אין שבתיה הוה וזו השבועה
אשר להשביע העד וזו השבועה
אשר להשביע מעלי שאין
אחיה יכול לקיים

סאמר. כשזכרה דעדים שאינו נשבע על מה שהעידו אלא על מה שלא העידו ועל כפירתו הוא נשבע ולא להעדתא ומנין לך להחמיר כל כך: **מגלגול שבועה דעד אחד.** אם נחמיר לו שבועה ע"י עד אחד כדאמרין והיה עליו טענה אחרת שלא היה מוטלת עליו שבועה

מגלגלין אותה עם שבועה זאת ונשבע הוא דלפנין לה כדקדושין (דף ס:): מואמרה האשה אמן אמניו) הרי שעל מה שלא העיד העד הוא משביעו: **שכן שבועה גוררת שבועה.** עד לא חייבו שבועה אלא על מה שהעיד והשבועה גוררת שבועה. תאמר בעדים הללו שהחמשים שהעידו הם מחייבין אותם לשלם ואין כאלו שבועה לגרור על דהה שבועה על השאר: **פיו יזכיר.** מודה מקצת הטענה שעל מה שכפר ופיו לא הודה הוא נשבע: **טענה וכפירה.** זה טוען זה כופר הן בזמן דין: **לא הוחזק כפרן.** על מה שכפר אינו מוחזק כפרן שמה לא חימשו כהעד אינו נחמיר להכחישו ולהחזיק כפרן: **סאמר בעדים.** שמתחר שכפר הכל והם העידו על החמשים הוחזק כפרן ולא נאמר נאמינו על השבועה: **הכופר במלוה.** בין על כולה בין על מקצת ונאמר עדים והעידוהו עד שלא נשבע: **כשר לעדות.** ולא אמרינן גזלן הוא והמורה אחרת (שמות עב) אל תשע רשע עד דכיון דמלוה להולאמיס נתנה דלמא נרין להולאמיס וסבר עד דהוה לי [וזוין] ופרענא ליה וחי מודיענא ליה השתא יתבעני מיד. אכל הכופר כפקדון אפי' על מקצת ונאמר עדים והעידוהו פסול לעדות דמאי אנון סהדי ליה גבי פקדון לאשתמוטי נפשיה ושמה תאמר אכד ממנו ואשתמיט ליה עד דמשכח ליה לקמן בפירקין (דף ה:): מוקמינן בדלמא סהדי ואמרי הוה שטתא כדדיה נקיט ליה:

הגרות הגר"א

כדאמר וזמ"ס) דעד אחד שחכם פטור (טו) ופיו גבי הולאמיס כל שכן דלא שייכא הזמה כלל: **סאמר בעדים.** אם החמו כחמשים שהעידו משלמין ממון: **סורס** פירכא לא פריך. אינה משבועה לו ליבטל עדותו (ב) בעדות שני עדים אם הוה לן למימר בעדים משום דיטען כהזמה לא יחייבוהו אלא על מה שהעיד והוה לן למימר נמי בעד אחד לא יחייבוהו שבועה דהא ישנו כהזמה ליבטל עדותו וחי משום דלין משלם קנס אין צווי יפוי כח להאמין עדותו: **אלא דקאמר ונאם סוגא.** אלא אם יש לך להשיב על דברי רבי חייא כך יש לך להשיב דקאמר ותנא מנא והכינא ראייה לדכרי ממשנתיו מי דמי: **הסס.**

הגרות הגר"א

כדרכי חייא: **למלוה איש ליה סהדי.** דמסיק ביה חמשים: **ללוה ליה סהדי.** כדאמר ר' חייא דלרין לישבע על השאר: **מסני' כי היכי דאין סהדי להאי.** דהאי שנו: **אין סהדי להאי.** דהאי שלו ולמה הנריכיהו חמשים שבועה ש"מ טעמא לאו משום מודה מקצת הטענה הוא כ"י חייא ואינה שבועה דאורייתא אלא מקנת חמשים שלא יהא כל אחד הולך כו': **וסילך.** [א] לא הולאמיס וכן שכן כ"מ שחם: **חייב.** לישבע על השאר ולא אמרינן הני דקמזני ליה בגויהו הולאמיס ואיתתנו בעניניהו כהו דמי אלא כשאר מודה במקצת הוא ומיז: **וסנא סוגא כו'.** קס"ד דר"י חייא טעמא דמתני' משום דאין סהדי דמאי דתפיס דליה הוא והוה כמנה לי בידך והלה אומר אין לך בידי כלום והעדים מעידים אותו שיש לו חמשים וכי אידך דרבי חייא דמחייב ליה שבועה דאורייתא: **וסא סכא.** דהך העדלת עדים אן סהדי דמאי דתפיס האי הילך הוא שהרי צענינו הוא: **וקסני.** דמחייב שבועה אשארל איהו ההודאה במקצת: **סקנת חמשים ביא.** ולא משום העדלת עדים וכדפרקינן לעיל כי היכי דאין סהדי להאי אן סהדי להאי: **אי אמרת בשלמא פילך מדאורייתא חייב.** כלומר גבי שבועה דאורייתא כגון כהודאה במקצת: **סלעים**

עד אחד יזכיר שישנו בהכחשה ובהזמה. שפיר גרס הכל ובהזמה כיון שע"י הזמה דזכרו בעל ואין להקשות מה לפיו שכן אינו משלם כהזמה תאמר בעדים שמשלמין כהזמה ואין לה יכול לומר עד אחד יזכיר (ס) משלם כי מה שהעיד אינו משלם כשהוא מוחזק אינו חומרל אלא לפי שבעדותו אינו מחייבו ממון לך הולאמיס וזכורו בעל חשיב ישנו כהזמה ובסמוך על מה הזד פרכין ליה ליה משום דעל מה הזד פרכין פירכא כל דהו ורבי חייא אפי' על מה הזד לא פריך ליה משום דמה שאינו משלם העד כשחזם זהו גריעותו לפי שלא היה כח בעדותו לחייב ממון:

הגרות הגר"א

(ב) נ' דלן סהדי להאי
אן סהדי להאי ואפילו:

גליון הש"ס

תוס' ד"ה הצד וכו' וכו'
הכל יזכה. עין משפט
מהרי"ל ח"א כ"ג ג' ד'
טו ע"א ונמשכות פנים
מארות ח"ג סימן קסט:

הגרות הגר"א

[א] רש"י ד"ה והלך לא
הולאמיס כו'. י"ג אכל
הר"ן מולן ע"ז ומכח
דאם מלו להולאמיס כמנה
דחוקא בפקדון הר"ן כ'
(ועמ"ס ריב"ז נתיב ס'
פ"ו ס"ק י"ו: [ב] תוס'
ד"ה ונאמר כו'. אף קשה
כ"י י"ג והר"ם משיב
ללא משום הולאמיס משיב
ליה ממתיב דהאי ממתיב
אן כה הולאמיס כלל אלא
דכ"ז שמש דמותר בהיק'
ס"ל דמחמתו כדו כמחן
דנקט לכו לאילו ככ"ז כמחן
והא ממתיב דכ"ז ומחמתו
לחוק למייד לאילו ככ"ז
מחן ואין כלן שטתה
דמתיב וע"ל ר' ה' ה"ל
כש"י ד"ה והלך שמש
ככל מקום כ"י דחוקא
נפקדון הר"ן כ' (ועמ"ס
סס נ"ק פ"א):

רבינו חננאל

אלא חייב מגלגול שבועה
דעד אחד ונדחה גם
זה ואיתנין לרביה מבי
ועד אחת. ואמר ר' ה' ה'
מה פיו שאין מחייבו
קנס מחייבו שבועה עדים
שמחייבו אוחזין קנס לא
כל שכן. ופרקינן מה לפיו
שכן אינו בהכחשה כמו
שפירשו למעלה. עד אחד
יזכיר שכן ישנו בהכחשה
ומחייבו שבתיה. מה לעד
אחד שכן על מה שהעיד
עליו הוא נשבע תאמר
בעדים ששלם שכן
הוא נשבע פיו יזכיר
שמשלם בכמה שהורה
ונשבע על מה שכפר וחזר
הדין וכו'. ופרקינן מה
להעד הוה שבתין שכן
לא החזיק כפרן פ"י אם
כפר הלא והעיד עליו
עד אחד לא החזיק כפרן
שאמר לא יקום עד אחד
באיש וגו'. וכן אם כפר
וחזר הוה לא החזיק
כפרן כדאמר רבא
אדם קרוב אלע צעמו
ואין אדם משיב עצמו
רשע תאמר בעדים שאם
כפר ובא עדים והעידו
עליו (שחיב) שהחזיק
כפרן ונפסל. ודח"ל ליה
הכי וכו' שכן כפר בבליה
ונפסל והאמר ר' חסדא
הכופר במלוה כשר לעדות
והא דר' חייא מלוה היא
ונדחיה זו הפריבא. וחזרנו
בדאמיה למעלה. עד אחד
אין שבתיה הוה וזו השבועה
אשר להשביע העד וזו השבועה
אשר להשביע מעלי שאין
אחיה יכול לקיים

יד א מ"י פ"ב מה' טוען
וטוען ה' י' טו"ש"ע
מ"מ קט"ז כ"ז פ"ד וע'
כ"ז:

מוסף רש"י

הכופר במלוה. ולא
נשבע ונאמר עדים. כשר
לעדות. דמלוה להולאמיס
ימנה ולינה עכ"ל כדו
ור"ל לחמוה עד עשני
ידו (ב"ק ק"ח): ולא אמרן
משד אמנתא הוא. אלא
לשמוטי קאשמיט ליה
משום דמלוה להולאמיס ימנה
ואין עשני כדו לפיכך
(שבועות ט:). כפקדון
פסול לעדות. ואפילו
לא נשבע. דמשע לנפס
לחשיב ליה לאמנתא
(שם) ומקמינן לה [לקמן
ה:] כגון דלמתי סהדי
דהולאמיס דמכר
ליה נקיט כדו ומפסול
לע"ג דלא אשכנח דלי
באשתכח מה לי מלוה מה
לי פקדון (ב"ב ט:).

רבינו חננאל

דמ"מ איכא למיפך דמתני' כי היכי
דהאי מודה להאי האי נמי מודה להאי
ואפ"ה קאשבעי כדפרין אקמייתא
ומאי מיקן וי"ל דהשתא נמי מוכח
מכח טעמא דבסמוך אי הילך פרכין
לא הו מתקני רבנן שבועה ליתכא
דכוותה כדאורייתא אכל לרבי חייא
קמייתא כי נמי כהעדלת עדים פטור
מתקני רבנן שבועה צמנתי' דלשבי
הולאמיס דמאי דתפיס חזריה ודחוק
דלפ"ו הא דלא קאמר ותנא מנא
אקמייתא משום דמאי דתפיס חזריה
כהודאה חו לא היתה פירכא למעלה
אלא מטעם כי היכי דאין סהדי
להאי כו': **ורב ששת אמר הילך**
פטור. נראה שהלכה כרב ששת דכפ'
השואל (לקמן דף ק). גבי עבד קטן
משמע דהייב חייב [וע' מוס' פ"ב קמ:].
ד"ה הלכתא]:
ס' ו"ש"ט דהילך פטור. וא"ת יהא
נאמן בשלש דמיגו דנדי
אמר שמים וי"ל כיון דהילך פטור
אם יאמר שמים וי"ל כופר הכל
ואין אדם מעמי ולר"ע לא הו עומת
דמסייע ליה שטרל:
לעולם

(א) מ"מ כ"ז פ"ד וע' (ב) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ג) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ד) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ה) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ו) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ז) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ח) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע' (ט) נ"ד א"ת כ"ז פ"ד וע'

